

Aan:

College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Leidschendam-Voorburg
Postbus 1005
2260 BA LEIDSCHEMENDAM

Voorburg, 31 augustus 2024

Ons kenmerk: 2024-015

Betreft: **ASD-LV advies beleidsplan Schuldhulpverlening 2025-2028**

Geacht college,

Graag brengen wij ons advies inzake uw Beleidsplan Schuldhulpverlening 2025-2028 onder uw aandacht. Wij hebben ons advies aan u verdeeld over vijf paragrafen.

1. Vernieuwd beleidsplan zonder nieuwe ambities

Uitgangspunt van uw vernieuwde beleidsplan Schuldhulpverlening (SHV) is dat het strategisch kader van het huidige beleidsplan (2021-2024) nog steeds relevant is omdat de gemeente geen signalen ontvangt vanuit de praktijk dat een fundamentele wijziging van de strategie en doelen van het huidige beleid noodzakelijk is. Wij onderschrijven dat de huidige doelen actueel zijn, mede omdat deze doelen algemeen zijn geformuleerd:

- Het beperken van het aantal inwoners dat moeite heeft om rond te komen en schuldhulpverlening nodig heeft;
- Het bieden van een toegankelijk en aansluitend aanbod van preventieve hulp, vroeg-signalering, curatieve hulp en nazorg;
- Het bevorderen van een goede fit tussen ketenpartners en warme doorverwijzingen onderling.

Tegelijkertijd zien wij kwetsbaarheden in het huidige beleidsplan. Met name op de monitoring omdat het beleidsplan slechts het aantal individuele schuldhulpverleningsgevallen vermeldt en verder weinig inzicht biedt in de problematiek.

Daarom adviseren wij ten eerste om in uw nieuwe beleidsplan op te nemen welk deel van het aantal gevallen nieuw is ingestroomd en welk deel is uitgestroomd. Ten tweede adviseren wij om ook informatie omtrent het totale bedrag aan schulden alsook het hoogste en laagste individuele schuldbedrag en de tijdsduur van de schuld op te nemen om zo meer zicht te krijgen op zowel de problematiek als het instrumentarium om deze op te lossen.

2. Werken aan toegankelijkheid: spanning tussen zelfredzaamheid en de constatering dat schulden mensen minder zelfredzaam maakt

Ook wij zien dat het 'schuldhulpverleningslandschap' groot is en dit zonder informatie of begeleiding complex kan zijn (pag. 7 en 17 van uw nieuwe beleidsplan). Mensen verdwalen in regelingen, durven soms niet deel te nemen, schamen zich en hebben angst voor terugbetalen. Ons beeld is dat er veel goede hulp in allerlei vormen klaarstaat maar dat gebruik ervan nog steeds tegenvalt (pag. 8: Een grote groep inwoners met financiële problemen wordt (nog) niet bereikt. Het blijft onduidelijk waarom een (groot) deel van de doelgroep de geboden hulp niet oppakt. Vermoedens: er komt al te veel op je af, kop in zand steken, schaamte, drukke context (bijvoorbeeld groot gezin).

Wij adviseren u (in navolging op ons advies d.d. 19 juni jl. op uw minimabeleid) om het belang van goede en passende toegang voor al onze inwoners in acht te nemen. Ten eerste houdt dit in dat websites digitaal toegankelijk behoren te zijn, waar mogelijk in verschillende talen (het minimabeleid stelt immers dat personen met een migratieachtergrond moeilijker te bereiken zijn). Ten tweede houdt dit in dat onze inwoners óók in persoon of via andere kanalen goede en passende hulp horen te ontvangen. Ten derde zijn wij voorstander van interventies, zoals het versterken van de sociale basis en het vergemakkelijken van de toegang tot regelingen zoals omschreven in uw minimabeleid. Wij adviseren u tot slot om actief de verbinding te leggen tussen uw minimabeleid en uw schuldhulpverleningsbeleid.

Wij realiseren ons dat weten en kunnen, niet altijd doen betekent (WRR). Wat is in uw beleid de juiste balans tussen enerzijds zelfredzaamheid en anderzijds de fluwelen handschoen? Redenen waarom een persoon niet uit zichzelf hulp zoekt, liggen soms ook in de (sociale) omgeving. Hierop is interventie nodig, onder andere door actief situatiemanagement vanuit schuldhulpverleners (een goed voorbeeld is dat de gemeente onderzoekt of het wettelijk mogelijk is gokreclames weg te houden vanabri's). Wij herkennen zonder meer de reden voor 'stress-sensitief werken' (pag. 15) maar zijn beducht voor een overmatige nadruk op de psychologie van de persoon via interventies als 'steunende interactie' en 'psycho-educatie'.

De nadruk op de context geldt in het bijzonder voor de doelgroep jongeren. Wij juichen de speciale aandacht voor schulden bij jongeren (pag. 13) toe en zien uit naar de evaluatie t.z.t. van de pilot in Leidschendam-Noord. In dat verband benadrukken wij dat de meest duurzame, intrinsiek gemotiveerde, goed te bereiken én betaalbare hulp wordt geboden door het eígen sociale netwerk rondom onze inwoners. Wij adviseren u om vanuit de gemeente te helpen om het eigen netwerk op poten te zetten én te versterken, zodat gezinnen met hun eigen sociale omgeving een stevig plan voor de toekomst kunnen maken.

3. Sluit bij preventie en vroegsignalering aan op het minimabeleid

Uw minimabeleid omschrijft verschillende moeilijker te bereiken doelgroepen, in het bijzonder inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond, jongeren en werkenden met schulden. Wij juichen toe actielijnen op deze moeilijker te bereiken doelgroepen uit te zetten, wetende dat het zicht op deze groepen gering is. Uw aflopend beleidsplan schuldhulpverlening constateerde ook al dat een deel van de inwoners met financiële problemen niet in beeld is bij de gemeente en schuldhulpverleners. Deze 'onzichtbare' groep huishoudens ontsnapt blijkbaar nog steeds aan preventie en vroegsignalering wat is te verklaren doordat de middelen die worden ingezet op vroegsignalering en preventie veelal niet toegankelijk zijn voor deze groep. Denk aan o.a. taal- en cultuurbarrières en het niet-openen van enveloppen als kop-in-het-zand tactiek.

Allereerst adviseren wij u in dit verband aandacht te hebben voor de laaggeletterdheid bij jongeren (in brede zin). Voorts adviseren wij u om rekening te houden met verschillen in de woonsituatie van jongeren (ook 18+) zoals bij ouder(s), bij verzorgenden, in een corporatiewoning of particulier hurend.

4. Veel intenties, weinig concrete plannen

Uw beleidsplan schuldhulpverlening spreekt verschillende intenties uit. Zo schrijft u op pag. 7: *We willen een toegankelijke en aansluitende hulpverlening bieden waar vooral vanuit oplossingen en maatwerk wordt gedacht. Waarin met ketenpartners, vrijwilligers en schuldeisers wordt samengewerkt om elkaar te versterken. Zo voorkomen we dat inwoners tussen wal en schip vallen en zorgen we dat zij snel op de juiste plek terechtkomen. Een warme overdracht van de inwoner tussen organisaties is hierin essentieel.*

Wij scharen ons achter deze intenties. Echter wij adviseren u om in uw beleidsplan sterker op daadwerkelijke uitvoering van deze intenties in te zetten! Voorts raden wij u aan de gemeentelijke randvoorwaarden (immers, de gemeente heeft een sleutelrol: pag. 4) daarvoor prominent in uw beleidsplan op te nemen. Bijkomend ontbeert het in uw plan aan duiding van 'vernieuwing en verdieping'; de ondertitel van uw beleidsplan. Dit in relatie tot voortzetting van veel acties uit uw vorige beleid (zoals intensieve samenwerking).

De afwezigheid van een implementatieplan maakt het lastig om te beoordelen wat uw intenties concreet betekenen voor de betrokken inwoners. Het minimale beleid laat de intenties tot maatwerk en het werken vanuit de individuele problematiek van de burger zien. Wij juichen het toe wanneer u deze trend doorzet naar uw beleidsplan schuldhulpverlening.

5. Nazorg van cliënten is kwetsbaar

Uw beleidsplan maakt nog niet voldoende duidelijk hoe inwoners schuldenvrij blijven. Wij onderschrijven de ongerustheid van het college over de wettelijke verkorting van de schulphulptrajecten en moedigen het aan dat, blijkens de aanbiedingsbrief, de gemeente hierop scherp gaat monitoren. Goed dat in het nazorgtraject (en wellicht beter van meet af aan in het hele schuldhulpverleningstraject) aandacht komt voor de verkorting van de termijn van het wettelijke schuldsaneringstraject (de schuldregeling) van 36 naar 18 maanden. Tegelijkertijd is, ondanks uw ongerustheid, nog niet voldoende uitgewerkt hoe nazorg eruit komt te zien.

Wij adviseren u het nazorgtraject concreter te omschrijven. Wij achten dit van groot belang omdat er in gezinnen met schulden vaak sprake is van multi-problematiek m.b.t. werk, gezondheid, onderwijs en (vooral bij jongeren) gebrek aan (zelf-)waardering. Zorg voor het in beeld krijgen van alle facetten zodat de juiste hulp start!

Met vriendelijke groet,

Hanni van Waasdijk

Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein Leidschendam-Voorburg